

Peuters groeien, ontwikkelen en ontdekken op Columbus!

Monique Bankras

Monique Bakras is manager van het daltonkindcentrum Campus Columbus in Heerhugowaard.

Kinderdagverblijf De Nieuwe Wereld en La Pintta

Bij Campus Columbus bieden we dagopvang in een baby- (0-2 jaar) en peutergroep (2-4 jaar). We kunnen hierdoor de kinderen goed begeleiden in de ontwikkel behoefte die de verschillende leeftijden vraagt. De groepen werken nauw samen en de kinderen kunnen valop op ontdekking gaan en doen al spelend, in een uitdagende en veilige omgeving, sociale vaardigheden op.

Werken met peuters vanuit de daltonkernwaarden

Bij Campus Columbus is een gezamenlijke visie op opvoeden, ontwikkelen en leren geformuleerd. Ook met de peuters wordt vanuit deze visie gewerkt en krijgen de daltonkernwaarden invulling in de omgang met de peuters.

Werken vanuit deze waarden met peuters leidt vooral tot bewustwording van het handelen van de teamleden; het creëren van situaties en activiteiten waarbij de kinderen uitgedaagd worden op ontdekking te gaan, de kinderen ruimte geven voor hun eigen ontdekkingen, ze actief betrekken bij taken. Het is niet zozeer een heel andere (nieuwe) manier van werken.

Men ervaart dat hierdoor nog meer recht wordt gedaan aan de ontwikkeling van de kinderen en dat de doorgaande lijn binnen de campus voor de kinderen meer vanzelfsprekend is.

Van de teamleden vraagt het wel om de soms meer 'beheersmatige' manier van werken los te leren laten en goed te kijken naar de kinderen, daarop aan te sluiten in ruimte geven voor hun eigen ontdekkingen en experimenten. Samen oplossingen zoeken, helpen deze uit te voeren en steeds reflecteren op je handelen vanuit de kennis van dalton. Onder het motto: vooral op je handen zitten en niets doen wat kinderen zelf al kunnen.

Vanuit een veilig, ondersteunend klimaat bieden we het kind de kans zo initiatiefrijk en zelfstandig mogelijk met de omgeving om te gaan. Kinderen ervaren vrijheid (ruimte) zonder te 'verdwalen'. Teamleden stellen grenzen passend bij de leeftijd en hebben

tegelijktijd oog voor de wensen en behoeften van het kind. Teamleden geven blijk van vertrouwen in de goede bedoelingen van kinderen en vanuit vertrouwen ruimte aan elk kind om op zijn eigen ontdekkingstocht te gaan.

Met een doelgerichte en doelmatige omgeving en begeleiding stimuleren wij de ontwikkeling op alle gebieden. Nieuwe doelen (kennis en vaardigheden) worden zoveel mogelijk verankerd in betekenisvolle situaties; groeien en leren gaat over échte ervaringen en reflectie.

Groeien en leren is het resultaat van het denken en handelen van de kinderen zelf, zelfstandig en door middel van samenwerking. Waarbij we rekening houden met de behoefte en ontwikkelingsfase van elk kind. Sensitiviteit, ruimte geven, vertrouwen bieden, oog hebben voor de autonomie, luisteren naar het kind en het helpen zichzelf te ontwikkelen zijn kernwaarden in de basishouding van de teamleden.

Kinderen hebben de innerlijke drang om op ontdekking te gaan en zich te ontwikkelen, die ruimte willen wij ze bieden. Eigen keuzen mogen maken en ruimte geven is goed maar betekend geen vrijheid blijheid. Wij willen kinderen helpen zich te ontwikkelen tot zelfstandige personen, die hun eigen keuzes kunnen maken en daar hoort verantwoording kunnen dragen voor de consequenties van hun keuzes ook bij. De mate van ruimte krijgen in verantwoordelijkheid en zelfstandigheid stemmen we af op de mogelijkheden en ontwikkeling van het kind. Als we merken dat kinderen te veel verantwoordelijkheid nog niet aan kunnen begrenzen we deze. Geborgenheid en veiligheid zijn immers belangrijke aspecten om te kunnen groeien. Ervaring leert dat ook jonge kinderen snel begrijpen wat van hen verwacht wordt en vanuit vertrouwen leren om gaan met de ruimte die ze krijgen.

Wij stimuleren de kinderen zoveel mogelijk zelf te proberen. Het aan en uitkleden als ze naar bed gaan, hun sloffen of de schoenen aan en uit doen, het dichtritsen van de jas of het toilet bezoek.

Zelf hun brood smeren en drinken inschenken. Ook het kiezen van een activiteit op het kiesbord* en het uitvoeren van allerlei taakjes, stimuleren om elkaar te helpen, kiesmandjes met verschillend materiaal, opruimen na spel, helpen met huishoudelijke taakjes, even op de gang spelen zonder direct toezicht met de treinbaan, zelf gaan verven op de gang, de spulletjes pakken die daarvoor nodig zijn en aan de slag gaan. We bieden kinderen vaak een keuze bijvoorbeeld twee verschillende mogelijkheden. Bijvoorbeeld met het maken van een lampion kunnen ze kiezen uit een vlinder of paddenstoel en mogen ze zelf kiezen hoe ze die versieren met plakkers of play mais. Het plezier en het ontdekken van het materiaal en eigen talenten staan centraal.

De kinderen maken hun eigen verjaardag muts in plaats van het teamlid zodat ze eigenaar zijn van hun muts en vast toe kunnen leven naar hun verjaardag. We leren kinderen om zelf conflictjes op te lossen, stimuleren ze eerst om zelf te gaan zeggen wat ze wel of niet willen tegen het betreffende vriendje. Als het niet lukt gaan we samen in gesprek en zoeken naar oplossingen met de kinderen.

Kiesbord

Op een moment in de ochtend gebruiken we het kiesbord. Hierop kunnen de kinderen een keuze maken uit drie tot vijf activiteiten waarbij ze 5 tot 10 minuten zelfstandig gaan spelen. We begeleiden de kinderen hierbij door ze uit te leggen wat de keuzes zijn, Ze kiezen d.m.v. het plaatsen van hun foto bij het plaatje van de activiteit. De zelfstandigheid, samenwerken, maar ook de zelfregulering, zelfredzaamheid en verantwoording nemen wordt gestimuleerd en begeleid.

De tijd wordt aangegeven door middel van de time timer die de kinderen leert zich voor een bepaalde tijd aan de keuze te houden en hen helpt geconcentreerd door te spelen met het gekozen spel.

Visie op opvoeding

Het handboek van Campus Columbus beschrijft in heldere bewoordingen de gezamenlijke visie op opvoeding:

Vertrouwen in de goede bedoelingen van kinderen. Beeld: auteur

“Op Campus Columbus werken de teamleden vanuit een democratische (ook wel autoritatieve) stijl met kinderen. Dat wil zeggen dat wij grenzen (regels) stellen en tegelijkertijd oog hebben voor de wensen en behoeften van het kind. Met het idee van ‘vrijheid in gebondenheid’ als uitgangspunt begeleiden de teamleden de kinderen met liefde, houden rekening met de ontwikkeling en talenten van elk kind en betrekken de kinderen van jongs af aan zoveel mogelijk bij de situatie. In het respectvolle, onafhankelijke gesprek mét het kind ontstaat eigenaarschap. Kinderen krijgen, waar mogelijk, echte inspraak.

Teamleden van de campus gaan ervan uit dat kinderen nieuwsgierig zijn, actief willen zijn en zich willen ontwikkelen. Zij bieden de kinderen ook houvast en structuur door middel van dagritme en rituelen. Dit zorgt voor voorspelbaarheid en rust.

Kinderen ontwikkelen zich met deze stijl tot sociaal competente mensen met zelfvertrouwen en verantwoordelijkheidsgevoel. Ze zijn communicatief vaardig doordat ze gewend zijn open te communiceren en luisterend op elkaar te reageren.

Peuters kiezen zelf hun activiteit. Beeld: auteur

Campus Columbus is een leefgemeenschap waar kinderen, teamleden, ouders en verzorgers op een natuurlijke en gestructureerde wijze samen leven en samenwerken en elkaar beïnvloeden.

Ontwikkelen & leren

Een mens ontwikkelt zich doorlopend, binnen en buiten de campus. Het is niet te plannen, wel achteraf vast te stellen. Kinderen ontwikkelen zich vanuit vertrouwen, een veilige omgeving, nieuwsgierigheid en leergierigheid. Een kind is uit op sociale verbinding, kennis en vaardigheden. De psychologische basisbehoeften zijn relatie (ik hoor er bij), competentie (ik kan het) en autonomie of onafhankelijkheid (ik kan het zelf).

Met een doelgerichte omgeving en actieve begeleiding binnen de opvang en onderwijsunits stimuleren wij de ontwikkeling van kinderen op alle gebieden.

Een voorbeeld van reflectie

Bij La Pinta wordt in de ochtend kring de planning van de ochtend aan de hand van de dagritme kaarten besproken. Aan het eind van de ochtend worden de pictogrammen weer na gelopen en met de kinderen besproken wat er deze dag gedaan is. We helpen kinderen verwoorden van hun beleving.

Wij noemen dat groeien en leren. In de ogen van Helen Parkhurst gaat leren over 'échte ervaringen'. De ontwikkelingspsychologie van het constructivisme sluit daar op aan door ervan uit te gaan dat veel van wat kinderen leren door henzelf wordt vorm gegeven (het hóe) en ervaren. Kinderen hebben de innerlijke drang om op ontdekking te gaan, te exploreren en zich te ontwikkelen. Die ruimte willen wij ze bieden. Daarbij bieden wij geborgenheid en veiligheid, als basisbehoeften voor groeien en leren.

Leren is het resultaat van het denken en doen van de kinderen zelf: ze leren door nieuwe informatie te verbinden aan wat ze al weten en doen. Zo vindt 'constructie' plaats. Het is nodig om aansluiting te vinden met wat iemand al weet en/of ervaren heeft, ook wel de 'zone van naaste ontwikkeling' genoemd. Teamleden geven blijf van vertrouwen in de goede bedoelingen van kinderen.